

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudkyň Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Petry Kamínkové ve věci

žalobce: **pprap. M. Z.**, narozený dne X, OEČ X
bytem X
zastoupený advokátem Mgr. Lukášem Kulhánkem
sídlem Na Cihelnách 9, 551 01 Jaroměř

proti

žalovanému: **První náměstek policejního prezidenta ve věcech služebního poměru**
sídlem Strojnická 27, 170 89 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2016 č. j. PPR-36947-8/ČJ-2014-990131,

takto:

- I. Rozhodnutí prvního náměstka policejního prezidenta ve věcech služebního poměru ze dne 18. 7. 2016 č. j. PPR-36947-8/ČJ-2014-990131, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 15 342 Kč, a to do rukou jeho zástupce Mgr. Lukáše Kulhánka, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, kterým žalovaný potvrdil rozhodnutí ředitele Ředitelství služby cizinecké policie ve věcech služebního poměru (dále též „*služební funkcionář*“) ze dne 19. 11. 2014 č. 3184/2014. Tímto rozhodnutím služební funkcionář zamítl žádost žalobce o doplatek služebního příjmu za službu přesčas za rok 2011 v rozsahu 83 hodin a za rok 2012 v rozsahu 37,5 hodin (výrok I.) a současně k nároku, který se týkal období od 1. 1. 2010 do 31. 1. 2011, se dovolal institutu promlčení (výrok II.).

2. V podané žalobě žalobce namítá, že žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a vychází proto z nesprávného právního posouzení věci, jelikož si neopatřil podklady potřebné pro rozhodnutí.
3. Žalobce nesouhlasí se žalovaným, že „[n]ařízená práce přesčas v důležitém zájmu zajištění služby ICP – hlídkové služby, plynulého odbavování v 1. oddělení“ je v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013 č. j. 4 Ads 11/2013. Podle jeho závěrů služební funkcionář v přiměřeném rozsahu vymezí konkrétní důvody pro nařizování jednotlivých služeb přesčas a zohlední situace, jež nebylo možné předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSP“). Jedná se např. momentální indispozice či absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů, nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací. Podle žalobce, ačkoli pro odůvodnění nařízení služby přesčas žalobci v jednotlivých dnech uvádí žalovaný na 13 stranách odůvodnění napadeného rozhodnutí příklady nepřítomnosti jiných příslušníků ve směně, nejedná se o případy, jaké měl na mysli zmiňovaný rozsudek. Žalobce na příkladu demonstroval (dne 21. 9. 2011 do služby nenastoupilo 47 příslušníků, z toho bylo 18 na dovolené, 19 na školení a 2 na ozdravném pobytu; tedy 39 příslušníkům bylo povoleno se směny neúčastnit, a to v dlouhodobé perspektivě), že uvedený model se podle žalobce nelišil od ostatních dnů, v nichž žádná neočekávaná situace neproběhla, ani nebyl výjimečný případ, avšak přesto žalobci byla nařízena služba přesčas. Žalobce k tomuto poukázal na výpis z Aktualit 1. oddělení Inspektorátu cizinecké policie Praha Ruzyně ze dne 4. 1. 2012, z něhož vyplývá, že „[v]zhledem k personálnímu stavu II. oddělení lze předpokládat, že tento počet policistů na přesčas se bude pravidelně opakovat, proto počítejte, že se postupně na tyto přesčasy vystřídáte všichni. Pro začátek, pokud se nenahlásí dostatečný počet policistů, budu velet ty, kteří měli nejméně přesčasů za rok 2011“.
4. Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě navrhuje zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Odkazuje na str. 5 až 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí a na str. 5 až 9 rozhodnutí služebního funkcionáře, z nichž považuje za doložené, že hodiny přesčas byly žalobci nařízeny podle § 201 odst. 1 ZSP v důležitém zájmu služby. Žalobce, zařazený v Inspektorátu cizinecké policie na mezinárodním letišti Praha Ruzyně, byl vždy s důvody nařízené služby přesčas seznámen a akceptoval je. Vykonával službu přesčas za nepřítomné příslušníky z důvodu kumulace nepřítomnosti několika příslušníků v jeden den nebo pro mimořádný požadavek jiného příslušníka na udělení předem neplánované dovolené. Zdůrazňuje, že výkon služby žalobce je na úseku zabezpečení ostrahy a ochrany státní hranice. Na tomto úseku každý ve službě chybějící příslušník má za následek např. prodloužení doby odbavení cestujících, což může vést ke zpoždění odletů některých spojů, tudíž k reálnému nebezpečí ekonomických škod. Tím považuje za daný důležitý zájem služby podle § 54 odst. 1 ZSP.
5. Podle žalovaného je model systemizace služebních míst v organizačním článku, v němž byl žalobce zařazen, odlišný od systemizace a modelu činnosti operačního střediska. Operační střediska pracují se stabilním počtem příslušníků bez potřeby jej v mimořádných situacích měnit, v organizačním článku útvaru žalobce ovlivňuje nařizování služby přesčas mnoho proměnných prvků, které lze stěží předvídat. Útvar nemůže mít v záloze příslušníky, pro které by neměl při běžném stavu využití. Plány služeb vytváří vedoucí příslušník do 25.

dne předchozího kalendářního měsíce, ve kterém má být služba přesčas vykonána podle § 53 odst. 1 ZSP. Pokud příslušník požádal o určení dovolené po datu 25. předchozího kalendářního měsíce či v měsíci, kdy dovolenou čerpal, jedná se o nepředvídatelnou dovolenou. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, kdy jednotliví příslušníci žádali o určení dovolené. V souladu se závěry Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41 nebylo možné situaci předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny, a proto bylo nutno postupovat podle § 54 odst. 1 ZSP. Na nařízení služby přesčas se podle § 171 písm. h) ZSP nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru a dle judikatury lze akceptovat rámcové odůvodnění a záznam v knize služeb.

6. Dne 31. 8. 2020 Městský soud v Praze rozsudkem č. j. 3 Ad 20/2016-53 zrušil žalobou napadené rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 76 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) pro vady řízení bez jednání, jelikož skutkový stav který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spisu. Městský soud dospěl k závěru, že ze správního spisu nelze ověřit, zda žalobci byly služby přesčas nařizeny v souladu se zákonem, takové údaje ze správního spisu dostatečně nevyplývají. Z podnětu kasační stížnosti žalovaného Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 6. 10. 2022 č. j. 9 As 220/2020-31 (dále též „kasační rozsudek“) zrušil rozsudek městského soudu a věc mu vrátil se závazným právním názorem, podle kterého se městský soud měl zaměřit (pod bodem [18]) „*na přezkum toho, zda jednotlivé důvody nepřítomnosti příslušníků uvedené v odůvodnění rozhodnutí pro dny, ve kterých byla žalobci nařízena služba přesčas, je možné považovat za mimořádné a nepředvídatelné, tedy takové, pro které je možné nařídit jinému příslušníkovi službu přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Zároveň měl zkoumat, kolika příslušníkům byla daný den služba přesčas nařízena. Pokud by v daný den bylo do služby přesčas povoláno stejné či menší množství příslušníků než těch, kteří ve službě chyběli z mimořádného a nepředvídatelného důvodu, je nutno přesčas nařízený s odůvodněním kumulace absencí považovat za přesčas nařízený v důležitém zájmu služby v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Naopak, pokud by soud dospěl k závěru, že v určitém dni bylo ke službě přesčas povoláno více příslušníků než těch, kteří byli nepřítomni z „přesčasově uznatelných“ důvodů, nemohlo by se jednat o přesčas nařízený v souladu se zákonnými podmínkami.*“ Nejvyšší správní soud v kasačním rozsudku dále (pod body [20] a [21]) konstatoval, že „*[d]ůvod nepřítomnosti tedy není nezbytné vždy dokazovat; nemusí to být pro výsledek relevantní. S ohledem na zásady rychlosti a hospodárnosti řízení má soud k zjišťování nejasných důvodů nepřítomnosti přistoupit až v případě, že by to mohlo mít vliv na výsledek řízení. Poté může soud dojít u konkrétních dnů k závěru, že nemá dostatek podkladů pro rozhodnutí a nenacházejí se ani ve spisu. Při posouzení jednotlivých důvodů nepřítomnosti příslušníků má soud zohlednit také rozsáhlou judikaturu Nejvyššího správního soudu, mimo jiné rozsudky č. j. 1 As 183/2015-63, č. j. 9 As 258/2017-32, ze dne 20. 10. 2021, č. j. 6 As 234/2019-37, ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41, a ze dne 15. 10. 2020, č. j. 4 As 91/2018-37. Zároveň Nejvyšší správní soud připomíná, že službu přesčas lze příslušníkům nařídit pouze ve výjimečných a mimořádných případech. Je na správním orgánu, aby jednoznačným a nezpochybnitelným způsobem prokázal, že služba přesčas není z jeho strany využívána k jiným účelům a za jiných podmínek, nežli připouští právní úprava (rozsudek NSS č. j. 1 As 183/2015-63). Městský soud tak správně uvedl, že nemůže-li správní orgán důvody prokázat, má postupovat ve prospěch příslušníka.*“ Nejvyšší správní soud v kasačním rozsudku dospěl k závěru (pod bodem [26]), že „*[d]ůvody nepřítomnosti příslušníků je potřeba hodnotit jednotlivě v tom smyslu, zda samy o sobě mohou odůvodňovat nařízení služby přesčas ve smyslu*

§ 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Toto hodnocení musí být konkrétní ve vztahu k jednotlivým dnům, ve kterých byla žalobci nařízena služba přesčas, a nemůže být ponecháno v obecné rovině. V některých případech bude hodnocení závislé na okamžiku, kdy se o důvodu nepřítomnosti jiného příslušníka služební funkcionář dozvěděl, a na základě toho může být daný důvod absence v některých případech důvodem, pro který je možné samo o sobě nařídit službu přesčas, v jiných však nikoli. Jelikož žalobce při výkonu služby přesčas nezastupoval určitého příslušníka, ale byl povolán pro nepřítomnost více příslušníků, je potřeba hodnotit, zda důvody, pro které je možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas, a důvody, pro které samo o sobě službu přesčas jinému příslušníkovi nařídit nelze, ve svém souhrnu nařízení služby přesčas žalobci umožňovaly. Při tomto hodnocení je nezbytné zohlednit celkový počet příslušníků, kterým byla ten který den služba přesčas nařízena. Pokud je počet příslušníků, jimž byla v konkrétní den nařízena služba přesčas vyšší, než počet příslušníků nepřítomných z některého z uznatelných důvodů, nemůže být výkon služby přesčas posouzen jako přesčas nařízený v důležitém zájmu služby podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru jen s poukazem na kumulaci důvodů nepřítomností.“

7. Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), jsa vázán závěry kasačního rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). O věci samé rozhodl bez nařízení jednání, neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, i nadále vyžaduje zásadní doplnění ve smyslu § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
8. Městský soud vycházel z této právní úpravy v rozhodném znění:
9. Podle § 54 odst. 1 ZSP příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce. Podle druhého odstavce tohoto ustanovení jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídit po dobu krizového stavu anebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1.
10. Podle § 112 odst. 2 věta první ZSP příslušníkovi je stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce.
11. Podle § 125 odst. 1 ZSP příslušník má nárok na náhradní volno za každou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná.
12. Podle § 180 odst. 1 ZSP služební funkcionář je povinen zjistit stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jeho rozhodnutí, a za tím účelem si opatřit potřebné podklady pro rozhodnutí.
13. Podle § 201 odst. 1 ZSP za důležitý zájem služby se považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru.“
14. Podle § 54 odst. 1 ZSP může být služba přesčas v maximálním rozsahu 150 hodin v kalendářním roce nařízena pouze v důležitém zájmu služby. V době krizového stavu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu podle § 54 odst. 2 ZSP lze nařídit službu přesčas i nad rámec tohoto limitu. Pokud je služba přesčas nařízena v souladu s 54 odst. 1

ZSP, nedochází ke zvýšení služebního příjmu, neboť při jeho stanovení se již s případnými přesčasovými hodinami v rámci zákonných mezí počítá (§ 112 odst. 2 ZSP). Přesáhne-li počet přesčasových hodin limit 150 hodin, má příslušník nárok buď na náhradní volno (v době tří kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas, případně v jinak dohodnuté době), nebo na poměrnou část příslušného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 5. 2013 č. j. 4 Ads 11/2013-41 (shodně také v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2020 č. j. 5 As 281/2019-38, bod 17), na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 ZSP příslušník má nárok na náhradní volno nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku za každou vykonanou hodinu služby přesčas i v případě, že sice nebyl naplněn limit 150 hodin v kalendářním roce, avšak služba přesčas byla nařízena v rozporu se zákonem.

15. V rozsudku ze dne 23. 5. 2013 č. j. 4 Ads 11/2013-41 Nejvyšší správní soud vyslovil požadavek na odůvodnění nařízení služby přesčas, nikoli však v tom smyslu, že by vedoucí příslušník musel v každém jednotlivém případě vydávat správní rozhodnutí o nařízení služby přesčas [srov. § 171 písm. h) ZSP, podle něž se na nařízení služby přesčas nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru]. Vedoucí příslušník však musí alespoň rámcově vymezit určitý důvod, pro který službu přesčas nařídil, a o tomto důvodu učinit stručný písemný záznam například v knize služeb. Tím je zajištěna možnost přezkumu nařízení služby přesčas, aniž to na vedoucí příslušníky klade výraznější administrativní zátěž, která by ohrožovala plnění jejich úkolů v bezpečnostním sboru.
16. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012 č. j. 6 Ads 151/2011-126, vyplývá, že službu přesčas lze nařídít výjimečně, neboť zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž existence a identifikace výkon služby přesčas nařídít nelze. Podmínky, za nichž lze ve smyslu § 54 odst. 1 ZSP nařídít službu přesčas, shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 10. 2015 č. j. 1 As 183/2015-63, rozumí se jimi: 1) důležitý zájem služby a z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas, 2) odůvodnění přijetí tohoto opatření a 3) maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, případně vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu. Zákon o služebním poměru nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné bez dalších podmínek čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Služba přesčas podle § 54 odst. 1 ZSP představuje výjimečné opatření, které umožňuje nařídít výkon služby nad rámec základní doby služby. Důležitý zájem služby nemůže spočívat v dlouhodobém až trvalém nedostatku příslušníků (srov. např. rozsudek ze dne 23. 5. 2013 č. j. 4 Ads 11/2013-41).
17. V dané věci je spornou otázkou, zda důvody nařízení služby přesčas byly v souladu se zákonem.
18. Ze správního spisu vyplývá, že žalobce, tehdy žadatel, dne 12. 5. 2014 zaslal služebnímu funkcionáři žádost k proplacení blíže nespecifikovaných přesčasových hodin za roky 2010 až 2012. Z rozhodnutí služebního funkcionáře i z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žadatel v roce 2011 vykonal 83 přesčasových hodin, v roce 2012 vykonal 37,5 hodiny. Tyto počty hodin, ani dny, žalobce nijak nerozpорије. Správní spis v dané věci neobsahuje konkrétní údaje k přesčasovým hodinám žalobce v roce 2010.
19. Z tabulky „*Analýza přesčasových hodin M. Z. OEČ X*“ (bez uvedení data vytvoření a osoby zpracovatele) vyplývá, kolik přesčasových hodin žalobce pracoval a následuje počet

policistů označených OEČ (osobní evidenční číslo, pozn. soudu) v řádu několika desítek, kteří čerpali pracovní neschopnost, nebo jazykový kurz, či studijní volno, anebo řádnou dovolenou apod.

20. Podle nedatovaných „nařízení práce přesčas služby nad základní dobu služby v týdnu“ k rokům 2011 a 2012 vztahujících se na žadatele a na další policisty je jako důvod nařízení přesčasu uvedeno: „nařízena práce přesčas v důležitém zájmu zajištění služby ICP-blídkové služby, plynulého odbavování v I. oddělení“.
21. Soud při posouzení dané věci vycházel z údajů nařízení doby výkonu služby přesčas ve dnech a časech uvedených ve výkazech ve správním spisu s ohledem na skutečnost, že žalobce tyto údaje (počet hodin) nijak v žalobě nerozporoval.
22. Konkrétně ke dnům 18. 3. 2011 (3 přesčasové hodiny), 26. 4. 2011 (15,5 přesčasových hodin), 27. 4. 2011 (6,5 přesčasových hodin), 30. 4. 2011 (4 přesčasové hodiny), 10. 6. 2011 (4,5 přesčasové hodiny), 11. 6. 2011 (6,5 přesčasových hodin), 30. 6. 2011 (4,5 přesčasové hodiny), 25. 8. 2011 (8,5 přesčasových hodin), 21. 9. 2011 (11 přesčasových hodin), 22. 9. 2011 (1 přesčasová hodina), 25. 10. 2011 (9,5 přesčasových hodin), 22. 11. 2011 (8,5 přesčasových hodin), 26. 1. 2012 (4,5 přesčasových hodin), 22. 2. 2012 (11 přesčasových hodin), 11. 9. 2012 (15,5 přesčasových hodin), a 12. 9. 2012 (6,5 přesčasových hodin), služební funkcionář (viz str. 5 až str. 9 rozhodnutí) uvedl, že „[d]ůvodem k nařízení této přesčasové služby žadateli byla skutečnost, že do řádné dlouhodobě plánované služby“ buď u „I.“ či u „II. oddělení ICP Praha Ruzyně, nemohlo nastoupit toho dne celkem“ konkrétně od „21 policistů“ (dne 22. 2. 2012) do „47 policistů.“ (dne 21. 9. 2011). „Důvody nenastoupení policistů do služby byly následující:“ Poté služební funkcionář uvedl dílčí důvody absence s uvedením OEČ nepřítomných příslušníků z toho kterého důvodu s dovětkem: „[z] uvedeného je zřejmé, že došlo ke kumulaci nepřítomnosti jiných policistů z různých zákonných důvodů, a proto musela být nařízena služba přesčas nejen žadateli, ale i jiným policistům.“.
23. **Za** důvod nepřítomnosti jednotlivých příslušníků označil služební funkcionář: pracovní neschopnost (PN), ošetřování člena rodiny (OČR), řádná dovolená (ŘD), školení (ŠK), studijní volno (STV), služební volno (SV), dárcovství krve (DK), služební zkouška (SZK), svatba vlastní (Svatba), ozdravný pobyt (OZP), jazykový kurz (JK), náhradní volno (NV), zdravotní prohlídka (LÉKAŘ), zabezpečení ochrany vnější hranice Schengenského prostoru v součinnosti s Evropskou agenturou pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (FRONTEX). Dále ve dne 18. 3. 2011 byla jako důvod nepřítomnosti některých příslušníků uvedena blíže neozřejmená zkratka „CIVIL“, ve dnech 27. 4. 2011 a 12. 9. 2012 byl důvod nepřítomnosti příslušníka vymezen blíže neztotožněnou zkratkou „STÁŽ OMZ“, ve dnech 22. 11. 2011 a 12. 9. 2012 pak blíže neupřesněnou zkratkou „MISE“. Z rozhodnutí služebního funkcionáře nevyplývá, jaký důvod nepřítomnosti shora uvedené zkratky označují, služební funkcionář k těmto pojmům nepodává žádné bližší vymezení, nelze proto ověřit, o jaký důvod nepřítomnosti příslušníků se v daných případech jedná.
24. V napadeném rozhodnutí se žalovaný vyjádřil jednotlivě ke konkrétním dnům, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas, přičemž částečně korigoval některé závěry služebního funkcionáře ohledně důvodů nepřítomnosti jednotlivých příslušníků. Ke dnům 18. 3. 2011 (3 přesčasové hodiny), 26. 4. 2011 (15,5 přesčasových hodin), 27. 4. 2011 (6,5 přesčasových hodin), 30. 4. 2011 (4 přesčasové hodiny), 10. 6. 2011 (4,5 přesčasové hodiny), 11. 6. 2011 (6,5 přesčasových hodin), 30. 6. 2011 (4,5 přesčasové hodiny), 25. 8. 2011 (8,5 přesčasových

hodin), 21. 9. 2011 (11 přesčasových hodin), 22. 9. 2011 (1 přesčasová hodina), 25. 10. 2011 (9,5 přesčasových hodin), 22. 11. 2011 (8,5 přesčasových hodin), 26. 1. 2012 (4,5 přesčasových hodin), 22. 2. 2012 (11 přesčasových hodin), 11. 9. 2012 (15,5 přesčasových hodin), a 12. 9. 2012 (6,5 přesčasových hodin), žalovaný (viz str. 5 až 18 napadeného rozhodnutí) uvedl, že „[z] plánů služeb, systému EKIS II a žádostí o udělení dovolené/služebního volna bylo zjištěno, že služba přesčas byla nařízena, protože došlo ke kumulaci nepřítomnosti příslušníků, a to konkrétně“ následně žalovaný uvedl dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků, u každého z jednotlivých důvodů absence přitom uvedl OEČ příslušníků, kteří byli z tohoto důvodu nepřítomni ve službě. Jako důvody nepřítomnosti jednotlivých příslušníků žalovaný uvedl: pracovní neschopnost, služební volno z důvodu studia, ošetřování člena rodiny, návštěvy lékaře, studia, osobní překážky ve službě, jazykový kurz, propuštění ze služebního poměru, čerpání dovolené, kurz odborné přípravy, ozdravný pobyt, plnění jiné služební činnosti mimo pracoviště, pohřeb, mise v Gruzii a v Kosovu. Ke dnům 18. 3. 2011, 26. 4. 2011, 27. 4. 2011, 30. 4. 2011, 11. 6. 2011, 25. 8. 2011, 26. 1. 2012, 22. 2. 2012, 11. 9. 2012 a 12. 9. 2012 žalovaný uvedl, že důvod nepřítomnosti některých příslušníků nebyl dohledán.

25. Městský soud z takto popsaného odůvodnění napadeného rozhodnutí, neshledal naplnění podmínek podle § 54 odst. 1 ZSP ve věci žalobce.
26. Městský soud předesílá, že nemůže jako první učinit hmotněprávní úvahu o otázce, k níž již žalovaný uvedl, že nemá dostatek podkladů. Částečná nedostatečnost podkladů vyplývá z napadeného rozhodnutí (viz bod 25. tohoto rozsudku), kde žalovaný konstatoval, že informace o tom, kolika dalším příslušníkům byl v konkrétní den nařízen výkon služby přesčas, je doložena pouze u některých dnů. U zbylých dnů, jak je shora uvedeno, nelze zákonnost nařízení služby přesčas žalobci ve smyslu výše popsaného postupu přezkoumat. Ze spisových podkladů nemohl soud ověřit důvody nepřítomnosti jiných příslušníků ohledně nařízení služby přesčas žalobci, což soud považuje pro věc zásadní. Důvody neuvedené žalovaným nemohl soud ani nově vyhledávat, takový postup by totiž ze správního soudu učinil správní orgán třetího stupně. Žalovanému byl přitom umožněn procesní prostor k vlastnímu hodnocení věci v rámci (nejpozději) napadeného rozhodnutí. Obdobně dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 4. 8. 2021 č. j. 10 Afs 352/2019-26.
27. K jednotlivým důvodům nepřítomnosti příslušníků, ke kterým došlo i v nyní posuzované věci, se opakovaně vyjádřil již Nejvyšší správní soud.
28. Za uznatelný důvod, pro který je možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas, se považuje např. pracovní neschopnost jiného příslušníka, nikoli však paušálně. Pracovní neschopnost jednoho příslušníka není důvodem pro nařízení služby přesčas jinému příslušníkovi v případě, kdy vedoucí příslušník o důvodu nepřítomnosti věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby podle § 53 ZSP, tedy k 25. dni v měsíci na měsíc následující (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2020 č. j. 4 As 327/2019-27). Jedná se sice obecně o nahodilou událost, kterou nelze dopředu předvídat, avšak z hlediska možnosti nařídit službu přesčas v souladu s § 54 ZSP je nezbytné její nepředvídatelnost hodnotit k okamžiku zpracování rozvrhu základní doby služby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2018 č. j. 9 As 207/2018-20, body 26 až 30).

29. V případě udělení služebního volna je nezbytné rozlišovat, z jakého důvodu bylo služební volno příslušníkovi uděleno. Může se jednat jak o situace dopředu nepředvídatelné (např. ošetřování nemocného člena rodiny, nepředvídatelné přerušení provozu nebo zpoždění hromadného dopravního prostředku), tak o situace, které lze dopředu předvídat velmi dobře (účast ve státní sportovní reprezentaci, vlastní svatba, svatba dětí nebo rodičů apod.). Některé důvody mohou být podle okolností předvídatelné, ale i náhlé (např. dárčovství krve, výkon povinnosti svědka, doprovod člena rodiny do zdravotnického zařízení k vyšetření). Poskytnutí služebního volna z hlediska možnosti nařídit službu přesčas proto musí být hodnoceno ve vztahu ke konkrétnímu důvodu jeho poskytnutí se zohledněním toho, kdy se o tomto důvodu vedoucí příslušník dozvěděl (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2020 č. j. 5 As 281/2019-38, bod 21).
30. V předmětné věci žalovaný odůvodnil nařízení služby přesčas žalobci kumulací nepřítomnosti jiných policistů z různých důvodů. V rámci odůvodnění uvedl výčet důvodů nepřítomnosti jednotlivých příslušníků bez ohledu na to, zda se jedná o důvody tzv. přesčasově uznatelné, tedy takové, pro které je možné nařídit jinému příslušníkovi službu přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 ZSP. Jinými slovy, žalovaný odůvodnil nařízení služby přesčas žalobci nepřítomností jiných příslušníků i z důvodů, které nepředstavují důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru pro nařízení služby přesčas, aniž by pro tento závěr byly ve spise podkladové materiály – viz dále). Za takové důvody je nutno považovat *čerpání řádné dovolené, jazykový kurz, kurz odborné přípravy, ozdravný pobyt, propuštění ze služebního poměru, plnění jiné služební činnosti mimo pracoviště, mise, či studijní pobyt*. Zmiňované důvody nepřítomnosti, jimiž služební funkcionář odůvodnil nařízení služby přesčas žalobci, nelze automaticky akceptovat jako důležitý zájem služby ve smyslu § 54 odst. 1 ZSP pro nařízení služby přesčas žalobci. Ve všech těchto případech se totiž jedná o situace, které vedoucí příslušník, resp. služební funkcionář, může dopředu ovlivnit a počítat s nimi dopředu, protože nepředstavují pro policejní sbor neočekávanou událost. Pro účely nařízení služby přesčas jednomu příslušníkovi je proto zcela nerozhodné, kdy jiný příslušník požádá např. o dovolenou (podrobněji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018 č. j. 9 As 258/2017-32, body 33 až 36 a 44 až 48). V uvedené věci např. na str. 5 napadeného rozhodnutí žalovaný uvádí, že OEČ X požádal dne 20. 2. 2011 o dovolenou, kterou čerpal ve dnech 14. až 22. 3. 2011, proto i z tohoto důvodu byl žalobci na den 18. 3. 2011 nařízen výkon služby přesčas; dále na str. 8 napadeného rozhodnutí žalovaný uvádí, že OEČ X požádal dne 1. 3. 2011 o dovolenou, kterou čerpal ve dnech 25. 4. až 3. 5. 2011, proto i z tohoto důvodu byl žalobci na den 30. 4. 2011 nařízen výkon služby přesčas; či na str. 8 napadeného rozhodnutí žalovaný uvádí, že OEČ X požádal dne 14. 5. 2011 o dovolenou, kterou čerpal ve dnech 10. až 13. 6. 2011, proto i z tohoto důvodu byl žalobci na den 10. 6. 2011 nařízen výkon služby přesčas; obdobně je tomu v napadeném rozhodnutí i u dalších příslušníků, např. na str. 9 u příslušníků OEČ X a OEČ X, či na str. 15 u příslušníka OEČ X, nebo na str. 16 u příslušníka OEČ X a OEČ X, anebo na str. 17 u příslušníka OEČ X a též na str. 18 u příslušníků OEČ X a OEČ X.
31. K nepřítomnosti spočívající v *pracovní neschopnosti* soud uvádí, že se sice jedná o důvod, pro který lze jinému příslušníkovi službu přesčas nařídit, avšak nikoli paušálně. Rovněž zde je potřeba hodnotit (ne)předvídatelnost takové pracovní neschopnosti. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 20. 1. 2022 č. j. 8 As 177/2020-38 (pod bodem [34]) konstatoval, že „*pracovní neschopnost je obecně nahodilou událostí, kterou nelze dopředu předvídat, přičemž z hlediska možnosti nařídit službu přesčas v souladu s § 54 zákona o služebním poměru je*

nezbytné její nepředvídatelnost hodnotit právě k okamžiku zpracování rozvrhu základní doby služby. Není tedy nezbytné znát konkrétní důvod pracovní neschopnosti [...] Dostačující je však pouze znalost okamžiku, kdy se vedoucí příslušník o pracovní neschopnosti jednotlivých příslušníků dozvěděl.“ Napadené rozhodnutí neobsahuje žádnou, natož přezkoumatelnou, úvahu o okamžiku, kdy se vedoucí pracovník dozvěděl o pracovních neschopnostech jednotlivých příslušníků, za které byla žalobci nařízena služba přesčas. Městský soud se proto zabýval otázkou, zda každá jednotlivá pracovní neschopnost podle obsahu správního spisu představovala (ne)předvídatelný důvod nepřítomnosti ostatních příslušníků.

32. Ze správního spisu soud ověřil, že obsahuje na číslech listu 251 až 263 dodatečně správním orgánem (bez uvedení data a jména zpracovatele) vytvořenou tabulku s 561 jmény příslušníků (některá se i opakují), nazvanou „SCP_nemocenská.xlsx, ROK 2011“ a „SCP_nemocenská.xlsx, ROK 2012“. V tabulce jsou pod sebou uvedena jména příslušníků řazených podle OEČ a vedle na řádku u každého z nich je uveden začátek a konec pracovní neschopnosti s počtem dní [např. uvedeno podle reálného pořadí první tři z roku 2011: X K. L. (tabulka obsahuje celé jméno, pozn. soudu) začátek 6. 1. 2011 konec 6. 2. 2011 dnů 16, X L. J. začátek 18. 5. 2011 konec 30. 6. 2011 dnů 22, X Š. S. začátek 11. 7. 2011 konec 5. 8. 2011 dnů 14, atd.; a dále podle reálného pořadí první tři z roku 2012: X B. J. začátek 31. 8. 2012 konec 7. 9. 2012 dnů 6, X N. P. začátek 3. 2. 2012 konec 12. 2. 2012 dnů 5, X H. A. začátek 20. 2. 2012 konec 1. 4. 2012 dnů 20]. Z takto vytvořené počítačové sestavy není možné ověřit, zda v každém jednotlivém případě šlo o neočekávanou pracovní neschopnost, či pracovní neschopnost, která byla bezpečnostnímu sboru předem k datu 25. dne v měsíci předem známa. Sestava sice obsahuje časové rozmezí, v němž měli být příslušníci nepřítomni pro pracovní neschopnost ve službě (což nelze bez prvotních dokladů ani ověřit), ale na základě neúplných informací nelze učinit jednoznačný závěr, zda daná pracovní neschopnost byla plánována či nikoliv, resp. kdy konkrétně se o této neschopnosti vedoucí příslušník dozvěděl, jak má na mysli konstantní judikatura, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 1. 2022 č. j. 8 As 177/2020-38. Takové skutečnosti z předložených nepůvodních podkladů žalovaným nelze dovodit. Soud přitom nemůže pouze z časového rozmezí pracovní neschopnosti dovozovat, zda se jednalo o pracovní neschopnost předvídatelnou (např. plánovaná operace) či nepředvídatelnou (např. otřes mozku). Z podkladů shromážděných správním orgánem by mělo být ověřitelné, kdy se vedoucí příslušník o pracovní neschopnosti příslušníka dozvěděl, takové údaje nemůže soud nahrazovat vlastními úvahami. Závěr o tom, že vedoucí příslušník o nepřítomnosti příslušníka z důvodu pracovní neschopnosti věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby, by bylo možné s jistotou vyvodit toliko u těch příslušníků, kteří byli v pracovní neschopnosti již před datem 25. dne v měsíci [příkladem lze uvést v pořadí třetího příslušníka z tabulky s OEČ X H. A.). Pracovní neschopnost (nikoli její délka) tohoto příslušníka byla ode dne 26. 2. 2012 předvídatelná, neboť byla vedoucímu příslušníkovi známa ke dni zpracování rozvrhu základní doby služby, tj. k datu 25. 2. 2012]. Ve zbylé části pracovní neschopnosti nelze z ničeho dovodit, zda se jednalo o pracovní neschopnost předvídatelnou či nepředvídatelnou. Obdobně platí u příslušníků, kteří byli v pracovní neschopnosti v průběhu jednoho měsíce (např. druhé jméno příslušníka na čísle listu 253, OEČ X K. T. byl v pracovní neschopnosti od 12. 4. 2011 do 25. 4. 2011). Soud tedy předložený spisový materiál shledal neúplným, neboť z něj nelze s jistotou ověřit okamžik, kdy se vedoucí příslušník o pracovních neschopnostech jednotlivých příslušníků dozvěděl (viz bod [23] zrušujícího rozsudku Nejvyššího správního soudu).

33. Správní spis obsahuje také 1 ks CD „*Plán služeb*“. Na něm jsou zaznamenány plány služeb I. a II. oddělení Inspektorátu cizinecké policie Praha Ruzyně, a 1 ks CD, na němž je zaznamenána evidence proplácení služeb přesčas jednotlivých příslušníků předmětného útvaru včetně žalobce. Ani z těchto předložených (nepůvodních) materiálů, vytvořených dodatečně z podnětu žalobce, nevyplývají údaje o tom, kdy se vedoucí příslušník o jednotlivých pracovních neschopnostech příslušníků bezpečnostního sboru dozvěděl. Součástí spisu přitom nejsou původní doklady, z nichž by bylo možno seznat, o jakou pracovní neschopnost se jednalo, zda plánovanou či neplánovanou. Žalovaný do napadeného rozhodnutí toliko převzal údaje o časovém rozmezí pracovní neschopnosti, ale rozhodný okamžik, kdy se o pracovní neschopnosti vedoucí příslušník dozvěděl, není v napadeném rozhodnutí uveden a soudu proto nezbyvá než konstatovat, že není možné posoudit, zda se v každém jednotlivém případě jednalo o pracovní neschopnost předvídatelnou či nepředvídatelnou.
34. Soud proto shrnuje, že ze správního spisu není zřejmé, zda vedoucí příslušník o jednotlivých pracovních neschopnostech věděl v době plánování směn či nikoliv. Prostý výčet pracovních neschopností příslušníků sestavených podle jejich OEČ jako počítačová sestava není dostatečným podkladem; soud proto nemohl posoudit, zda šlo o neočekávanou pracovní neschopnost, či pracovní neschopnost, která byla bezpečnostnímu sboru předem, popř. jak dlouho, známa, zda s ní mohl či nemohl vedoucí příslušník při sestavování plánů služeb ke dni 25. v měsíci počítat.
35. Obdobně k zástupu za příslušníka, kterému bylo uděleno *služební či studijní volno* (podle § 70 ZSP, § 73 ZSP), lze konstatovat, že ZSP spojuje nárok na takové volno se situacemi, které není možné dopředu předvídat, i se situacemi, které lze dopředu předvídat velmi dobře. Za situace dopředu nepředvídatelné služebního volna lze považovat např. doprovod člena rodiny do zdravotnického zařízení k vyšetření nebo ošetření, jestliže to nezbytně vyžaduje jeho věk nebo zdravotní stav [§ 70 odst. 2 písm. c) služebního zákona] či nepředvídané přerušení provozu nebo zpoždění hromadného dopravního prostředku [§ 70 odst. 2 písm. d) služebního zákona]. Za naopak předvídatelnou situaci lze považovat např. vlastní svatbu, svatbu dětí nebo rodičů [§ 70 odst. 2 písm. g) služebního zákona]. Z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2015 č. j. 1 As 183/2015-63, lze z bodu [39] dovodit, že *„službu přesčas lze nařídit pouze v důležitém zájmu služby, který je dán jen ve výjimečných případech. Konkrétně se jedná o situace, jež nebylo možné předvídat při rozvržení doby služby na jednotlivé směny podle § 53 zákona o služebním poměru, jako například momentální indispozice nebo absence některého z příslušníků ze zdravotních či jiných důvodů nebo předem neočekávaný úkol bezpečnostního sboru, který může být náležitě splněn jen příslušníkem s požadovanou kvalifikací mimo rámec jeho naplánované směny.“* Shodné kritérium lze použít i na hodnocení nařízení přesčasu z důvodu zástupu u příslušníka, který čerpá služební volno. Jde-li o důvod čerpání služebního volna nepředvídatelný a náhlý, lze hovořit o naplnění důležitého zájmu služby zahrnujícího znak jisté výjimečnosti. Opačně tomu bude v případě důvodu, o kterém se příslušný služební funkcionář dozvěděl s dostatečným předstihem (např. v případě nárokování služebního volna pro vlastní svatbu s dostatečným předstihem před samotnou svatbou). Pro posouzení zákonnosti nařízení přesčasu jinému příslušníkovi, který má zastoupit příslušníka čerpajícího služební volno, je rozhodné, zda služební volno bylo čerpáno z předvídatelného nebo nepředvídatelného důvodu, tedy poskytnutí služebního volna z hlediska možnosti nařídit službu přesčas proto musí být hodnoceno ve vztahu ke konkrétnímu důvodu jeho poskytnutí se zohledněním toho, kdy se o tomto důvodu vedoucí příslušník dozvěděl.

36. Ohledně nepřítomnosti příslušníků z důvodu čerpání služebního volna ke studiu žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, kdy bylo služební volno z takového důvodu čerpáno. Soud z napadeného rozhodnutí a obsahu spisového materiálu ověřil, že spis obsahuje některé rozkazy o vyslání příslušníků na studijní pobyt (např. rozkaz ze dne 28. 12. 2010 příslušníkovi OEČ X). Není zde doloženo, kdy se vedoucí příslušník o tomto rozkazu dozvěděl. Za tohoto příslušníka byl nařízen výkon služby přesčas žalobci ve dnech např. 18. 3. 2011 (str. 5 napadeného rozhodnutí), dále 10. 6. 2011 (str. 8 napadeného rozhodnutí), či též 11. 6. 2011 (str. 9 napadeného rozhodnutí), byť toto rozkaz byl vydaný v prosinci 2010. Dalším rozkazem ze dne 30. 12. 2010 byl vyslán příslušník OEČ X na studijní pobyt od 14. 2. 2011 do 16. 6. 2011. Za tohoto příslušníka byl přitom nařízen výkon služby přesčas žalobci ve dnech např. 18. 3. 2011 (str. 5 napadeného rozhodnutí), také 10. 6. 2011 (str. 8 napadeného rozhodnutí), či 11. 6. 2011 (str. 9 napadeného rozhodnutí), ačkoli toto rozhodnutí bylo rovněž vydané v prosinci 2010. Dalším rozkazem ze dne 19. 5. 2011 byl vyslán příslušník OEČ X na studijní pobyt od 6. 6. 2011 do 10. 6. 2011. Za tohoto příslušníka byl přitom nařízen výkon služby přesčas žalobci dne 10. 6. 2011 (str. 8 napadeného rozhodnutí). Uvedené svědčí o tom, že ve všech uvedených rozkazech bylo předvídatelně rozhodnuto, že příslušníci zde zmiňovaných OEČ budou plánovaně čerpat služební volno, a tedy s předstihem takovéto změny mohly být promítnuty do plánu služeb, resp. žalovaný nedoložil, co mu bránilo zohlednit uvedené skutečnosti v plánu služeb, aby nebyla nařízena služba přesčas žalobci. Z uvedených důvodů nebyla žalobci nařízena služba přesčas v souladu s § 54 odst. 1 ZSP, o nepřítomnosti jmenovaných příslušníků vedoucí příslušník v době plánování služeb věděl (viz blíže rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018 č. j. 9 As 258/2017-32).
37. Co se týče čerpání služebního volna pro *doprovod/ošetřování člena rodiny a návštěvu lékaře*, žalovaný v napadeném rozhodnutí u jednotlivých dnů, kdy byla za tyto příslušníky žalobci nařízena služba přesčas, uvedl OEČ příslušníků, kteří služební volno z tohoto důvodu čerpali, přičemž žalovaný zároveň uvedl časové rozmezí čerpání služebního volna a den, kdy daný příslušník o služební volno požádal. Soud ze správního spisu ověřil, že jeho součástí jsou také dodatečně pořízené kopie, kdy na jednom listu takové kopie je vedle sebe okopírováno rozhodnutí o potřebě ošetřování a žádost o udělení služebního volna (např. příslušník OEČ X dne 17. 4. 2011 požádal o služební volno z uvedeného důvodu ve dnech 27. 4. a 28. 4. 2011, přesto za tohoto příslušníka byl žalobci dne 27. 4. 2011 nařízen výkon služby přesčas. V řadě případů však bylo o určení služebního volna požádáno až po skončení nebo v průběhu čerpání takového volna. Bylo tomu tak u příslušníka OEČ X se služebním volnem od 29. 4. 2011 do 3. 5. 2011, který požádal o jeho zpětné udělení dne 4. 5. 2011, či u příslušníka OEČ X se služebním volnem ode dne 23. 6. 2011 do 2. 7. 2011, který požádal o jeho udělení zpětně dne 5. 7. 2011, nebo u příslušníka OEČ X se služebním volnem od 21. 11. 2011 do 30. 11. 2011, který požádal o jeho udělení až dne 1. 12. 2011. Za tyto příslušníky byl žalobci nařízen výkon služby přesčas. Dále jsou ve spisu nedatové kopie dokladů. Je tomu tak např. u příslušníka OEČ X se služebním volnem od 18. 3. 2011 do 22. 3. 2011, dále u příslušníka OEČ X se služebním volnem od 21. 4. 2011 do 29. 4. 2011, též u příslušníka OEČ X se služebním volnem od 27. 4. 2011 do 30. 4. 2011). Na základě takovýchto podkladů nelze ověřit, zda čerpání služebního volna příslušníky ve dnech, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas, bylo nepředvídatelné či nikoliv. I v tomto ohledu soud shledal spisový materiál neúplným.
38. K důvodu týkajícího se *propuštění ze služebního poměru* soud ověřil, že např. podle rozhodnutí ze dne 28. 2. 2011 služební poměr příslušníkovi OEČ X, který požádal o

propuštění dne 15. 2. 2011, skončí dnem 28. 2. 2011 s odůvodněním, že služební funkcionář vyhověl jeho žádosti o propuštění ze služebního poměru. Podle dalšího oznámení ze dne 4. 3. 2011 služební poměr příslušníkovi OEČ X končí téhož dne, tj. dne 4. 3. 2011, s odůvodněním, že příslušníkovi bylo oznámení doručeno dne 4. 3. 2011. V napadeném rozhodnutí žalovaný na str. 5 konstatuje, že příslušníci byli propuštěni ze služebního poměru, a to příslušník OEČ X dne 4. 3. 2011 a příslušník OEČ X dne 28. 2. 2011. Z uvedeného odůvodnění, resp. obecného konstatování žalovaného, soud neshledal, že byl nařízen žalobci výkon služby přesčas ve vztahu ke jmenovaným příslušníkům podle § 54 odst. 1 ZSP. Je tomu tak proto, že v případě příslušníka OEČ X služební funkcionář vyhověl žadateli a rozhodl o propuštění ze služebního poměru ve lhůtě mnohem kratší než je jako možná uvedena v zákoně [podle § 42 odst. 1 písm. m) ZSP *příslušník musí být propuštěn, jestliže požádal o propuštění; podle § 42 odst. 5 písm. c) ZSP při propuštění příslušníka podle odstavce 1 písm. m) skončí jeho služební poměr uplynutím 2 kalendářních měsíců následujících po dni doručení žádosti o propuštění, jestliže služební funkcionář nerozhodne na základě žádosti příslušníka o době kratší*]. Jelikož v daném případě služební funkcionář žadateli vyhověl do 14 dnů od podané žádosti, musel si být vědom skutečnosti, že buď žadatel na pozici příslušníka bude u útvaru chybět, a tedy bude muset být nahrazen jiným příslušníkem, či naopak měl dostatek příslušníků a nebyl důvod prodlužovat vyřízení žádosti žadateli. V obou případech byl se situací služební funkcionář srozuměný. K oznámení ve vztahu k příslušníkovi OEČ X se nelze vyjádřit, jelikož v něm absentuje jakékoli zákonné ustanovení, podle kterého končí služební poměr příslušníkovi v den vyhotovení oznámení (dne 4. 3. 2011). V dané věci soud neshledal příčinnou souvislost, z jakého důvodu by měl být žalobci nařízen výkon služby přesčas za jmenované příslušníky na den 18. 3. 2011, když první z nich byl propuštěn dnem 28. 2. 2011 a druhý dnem 4. 3. 2011.

39. Soud dále podle závazného právního názoru kasačního soudu ověřil, že žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl jako důvod nepřítomnosti příslušníků *osobní překážky ve službě*, a to u příslušníka OEČ X ve dnech 29. 4. až 30. 4. 2011, za kterého byl žalobci nařízen výkon služby přesčas dne 30. 4. 2011, dále u příslušníka OEČ X bez blíže uvedeného data (viz číslo listu 276 spisu), za kterého byl žalobci nařízen výkon služby přesčas dne 21. 9. 2011, rovněž u příslušníka OEČ X ve dnech 20. 11. až 25. 11. 2011 bez blíže uvedeného data (viz číslo listu 279 spisu), za kterého byl žalobci nařízen výkon služby přesčas dne 22. 11. 2011. Čerpání služebního volna z tohoto důvodu přitom nelze bez dalšího považovat za nepřítomnost nepředvídatelnou a mimořádnou, uvedené je třeba hodnotit s ohledem na okamžik, kdy se o čerpání takového služebního volna dozvěděl vedoucí příslušník. Takovou informaci žalovaný v napadeném rozhodnutí ani k jednomu ze zde zmiňovaných příslušníků k této nepřítomnosti neuvedl, ani je blíže nespecifikoval, stejně jako neuvedl den, kdy dotčený příslušník o udělení služebního volna z důvodu osobní překážky požádal vedoucího příslušníka. V daném případě tak nelze z napadeného rozhodnutí seznat, zda se jedná o nepřítomnost příslušníka očekávanou či nikoliv.
40. Soud na základě shora uvedeného konstatuje, že v daném případě nelze seznat, že byla žalobci nařízena služba přesčas tak, jak je prezentována v napadeném rozhodnutí, v souladu se zákonem. Žalovaný, potažmo služební funkcionář, odůvodnil nařízení služby přesčas žalobci kumulací nepřítomnosti ostatních příslušníků. Takové odůvodnění však ve světle shora uvedeného závazného právního názoru kasačního soudu nemůže *en block* obstát, resp. takové odůvodnění nemá dostatečnou oporu ve spisovém materiálu. Aby bylo možno přesčas nařízený s odůvodněním kumulace nepřítomnosti ostatních příslušníků

považovat za přesčas nařízený v důležitém zájmu služby v souladu s § 54 odst. 1 ZSP, muselo by být v daný den povoláno do služby stejné či menší množství příslušníků než těch, kteří ve službě chyběli z mimořádného a nepředvídatelného důvodu. Takové skutečnosti ovšem nelze ze správního spisu ověřit. Předně nelze z napadeného rozhodnutí ověřit veškeré dílčí důvody nepřítomnosti jednotlivých příslušníků. Žalovaný v napadeném rozhodnutí sice uvádí k jednotlivým dnům celkový počet nepřítomných příslušníků a následně dílčí důvody jejich nepřítomnosti s přesným výčtem příslušníků nepřítomných z těchto důvodů, ale v řadě případů (viz bod 25. tohoto rozsudku) sám výslovně připouští, že u několika příslušníků nebyl pro uvedené dny důvod nepřítomnosti dohledán. Žalovaný, kromě toho že odůvodňuje nařízený výkon služby přesčas nepřítomností ostatních příslušníků z blíže (u některých) neověřitelných důvodů, uvádí jako důvody nařízení služby přesčas žalobci absence příslušníků z důvodu, které nelze považovat za takové, pro něž by bylo možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas (např. body 32., 35., 36. tohoto rozsudku). Na základě napadeného rozhodnutí jakož i správního spisu nelze zjistit u každého dne nařízené služby přesčas počet nepřítomných příslušníků z mimořádných a nepředvídatelných důvodů, neboť skutečnosti, na základě nichž by bylo možné hodnocení (ne)předvídatelnosti důvodu absence ostatních příslušníků provést, nelze ze správního spisu jednoznačně ověřit.

41. Zároveň není možné ze správního spisu seznat u každého dne, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas, informaci (kterou by bylo třeba i doložit), kolika dalším příslušníkům byl v daný den výkon služby přesčas kromě žalobce též nařízen, jak je uvedeno ve zrušujícím rozsudku pod bodem [26] „[p]ři tomto hodnocení je nezbytné zohlednit celkový počet příslušníků, kterým byla ten který den služba přesčas nařízena.“ Zákonnost nařízení služby přesčas žalobci ve smyslu shora popsaného postupu nelze proto ověřit.
42. Jelikož k předmětnému období nelze ověřit, zda žalobci byly služby přesčas nařízeny v souladu se zákonem, když takové údaje ze správního spisu dostatečně nevyplývají, dalšími otázkami se soud již nezabýval. Nemohou-li být podklady doplněny (nelze vyloučit jejich skartaci) měl by žalovaný postupovat ve prospěch žalobce, neboť je to právě žalovaný, resp. služební funkcionář, kdo musí prokázat (původními podklady), že služby přesčas nařizoval v jednotlivých případech žalobci v souladu se zákonem.
43. K možnosti nalezení rovnováhy mezi nároky na odůvodnění a dokladovým podložením důvodů pro nařízení služby přesčas a administrativní zátěží spojenou s takovým dokladováním a odůvodňováním zdejší soud shledává vhodným poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41, v němž uvedl, že „pro nařízení služby přesčas je nutné splnit uvedené podmínky, jejichž dodržení tak musí být možné ověřit, aby v řízení ve věcech služebního poměru týkajícího se služebního příjmu příslušníka či jeho výsluhového nároku a v případném soudním přezkumném řízení mohl být učiněn spolehlivý závěr o tom, zda služba přesčas byla nařízena v souladu se zákonem či nikoliv. Proto je nezbytné, aby vedoucí příslušník u každé služby přesčas uvedl konkrétní důvod, proč ji nařídil. S ohledem na zmíněnou neformálnost rozhodování o službě přesčas a její četnost nelze zajisté vyžadovat, aby odůvodnění jednotlivé služby přesčas mělo parametry, které služební zákon stanovuje pro odůvodnění rozhodnutí vydaného v řízení ve věcech služebního poměru. Nicméně po vedoucím příslušníkovi je možné žádat alespoň rámcové vymezení určitého důvodu pro nařízení služby přesčas a stručný písemný záznam o tomto důvodu, například v knize služeb. Takový požadavek umožňuje posouzení zákonnosti nařízení služby přesčas v řízení ve věcech služebního poměru a v soudním řízení správním a zároveň nepřináší výraznější

administrativní zátěž, která by ohrožovala plnění jiných úkolů vedoucích příslušníků bezpečnostních sborů.“

44. Ke shora uvedenému městský soud dodává, že zajistit činnost bezpečnostních sborů v nezbytném rozsahu by mělo být prioritou státu a tomu by měly odpovídat vyčleněné finanční prostředky. I při nedostatku finančních prostředků určených na provoz bezpečnostního sboru musí stát zajistit dodržování zákonnosti služby přesčas, například zvýšením základní doby služby v týdnu či plošným snížením základního tarifu služebního příjmu příslušníků za současného zvýšení jejich počtu tak, aby bylo možné zajistit plnění úkolů bezpečnostního sboru v rámci základní doby služby a zachovat tak výjimečnou povahu přesčasové služby.
45. S ohledem na výše uvedené soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná, podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení bez jednání rozsudkem, jelikož skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spisu.
46. Podle § 78 odst. 4 s. ř. s. soud věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení, v něm se žalovaný v návaznosti na závěry obsažené v tomto rozsudku bude znovu zabývat jednotlivými důvody pro nařizování jednotlivých služeb přesčas žalobci v rozhodném období. Jestliže takové konkrétní důvody nedohledá nebo zjistí, že ve světle judikatury správních soudů nepostačovaly pro nařízení služby přesčas, přizná žalobci za každou neoprávněnou hodinu služby přesčas plnění podle § 125 odst. 1 větě druhé ZSP.
47. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce měl ve věci úspěch, proto mu soud přiznal náhradu nákladů řízení. Tu představuje zaplacený soudní poplatek ve výši 3 000 Kč a náklady na zastoupení advokátem za tři úkony právní služby [příprava a převzetí zastoupení, podání žaloby, písemné vyjádření ke kasační stížnosti – § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif“)] po 3 100 Kč [§ 7 bod 5 ve vazbě na § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu] a dále režijní paušál ve výši 3 x 300 Kč podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu, tedy 10 200 Kč. Vzhledem k tomu, zástupce žalobce je plátcem daně z přidané hodnoty, odměna za zastoupení se zvyšuje o 21 %, tedy o 2 142 Kč. Žalobci tak bude na náhradě nákladů zaplacená žalovaným celková částka 15 342 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost jen tehdy, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 29. listopadu 2022

JUDr. Ludmila Sandnerová, v. r.
předsedkyně senátu